

Inhoud

Inleiding.....	2
Hoofdstuk I - Het ontstaan van de Cultuurpactwet en het Cultuurpactdecreet	3
Hoofdstuk II - De Cultuurpactwetgeving.....	9
Hoofdstuk III - De Vaste Nationale Cultuurpactcommissie	14
Hoofdstuk IV - De klachtenprocedure	15
Hoofdstuk V - Enkele feiten.....	18
Bijlagen:	
De wet van 16 juli 1973	21
Het koninklijk besluit van 16 november 1976	29
Het koninklijk besluit van 3 juni 1976.....	32

Inleiding

De Cultuurpactwet bevat cruciale regels voor het cultuurbeleid in ons land. Overheden moeten mensen en verenigingen betrekken bij hun culturele projecten. Publieke culturele instellingen mogen geen filosofische of ideologische strekkingen, noch gebruikersverenigingen discrimineren. Dat geldt zowel bij het beheren en laten gebruiken van infrastructuur als bij het toekennen van subsidies in geld of natura. Op die manier garandeert het Cultuurpact de democratisering van de cultuursector.

Het Cultuurpact leidt dus tot meer participatie, maar voorziet ook in een permanente Cultuurpactcommissie, die moet waken over de goede uitvoering van deze wet. Iedere persoon of vereniging die vindt dat het Cultuurpact wordt geschonden, kan een zaak aanhangig maken bij de Cultuurpactcommissie.

De Cultuurpactcommissie moet de klacht dan onderzoeken en een verzoening tussen beide partijen proberen te bewerkstelligen. Indien dit niet lukt, brengt de Cultuurpactcommissie een gemotiveerd advies uit, al dan niet met aanbevelingen.

Hoofdstuk I

Het ontstaan van de Cultuurpactwet en het Cultuurpactdecreet

1. Het initiatief

De eerste stap voor de oprichting van de Cultuurpactcommissie werd gezet door wijlen senator Maurits Vanhaegendoren, die op 11 september 1969 een voorstel indiende tot wijziging van het reglement van de Senaat (cf. Senaat, zitting 1968-69, stuk 549).

Dit voorstel wilde een artikel 55bis toevoegen aan het reglement van de Senaat. Het voorzag in de oprichting van een vaste senaatscommissie, genaamd Cultuurpactcommissie. De belangrijkste taak van deze commissie zou bestaan in het ontwerpen van wettelijke bepalingen ter harmonisering van de verschillende ideologische en politieke strekkingen in alle culturele domeinen, met uitzondering van het onderwijs.

Dit initiatief voor het oprichten van een Cultuurpactcommissie en het opstellen van een Cultuurpact, had een reële invloed op de inhoud van het latere Cultuurpactakkoord, en heeft zeker het ontstaan bespoedigd van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt en van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact.

2. De grondwettelijke basis

De directe grondslag van het huidige Cultuurpact zijn de artikelen 11 en 131 van de Belgische grondwet. Deze twee artikelen dateren van de grondwetsherziening van 1969-1970. Artikel 11 stelt dat het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen wordt toegekend zonder enige discriminatie. Dit artikel draagt de wetgever op de nodige waarborgen ter bescherming van de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden bij wet en bij decreet vast te leggen. Dit beginsel wordt eveneens bekrachtigd in artikel 131 dat de federale wetgever opdraagt de nodige maatregelen te nemen om elke discriminatie om filosofische en ideologische redenen te voorkomen.

3. Het cultureel voorakkoord van 15 juli 1971

Opdat de in artikel 11 en 131 van de grondwet vervatte maatregelen ter bescherming van de ideologische en filosofische minderheden ook ten opzichte van andere overheidsinstellingen konden worden aangewend, sloten de drie zogenaamde traditionele partijen (de Christelijke Volkspartij, de Parti Social Chrétien, de Belgische Socialistische Partij, de Parti Socialiste Belge, de Partij voor Vrijheid en Vooruitgang en de Parti de la Liberté et du Progrès) op 15 juli 1971 een cultureel voorakkoord af.

Dit gebeurde enkele dagen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers op 19 juli 1971 de wet van 21 juli 1971 goedkeurde betreffende de bevoegdheid en de werking van de cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap.

Deze wet heeft de culturele autonomie ingevoerd, in samenhang met de wet van 3 juli 1971 tot indeling van de leden van de wetgevende kamers en houdende diverse bepalingen betreffende de cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap.

Door de culturele autonomie van de cultuurgemeenschappen, werd de vrees voor machtsmisbruik vanwege een ideologische of filosofische meerderheid immers veel groter dan in de vroegere unitaire staat. Het ideologisch en filosofische evenwicht tussen gelovigen in Vlaanderen en vrijzinnigen in Wallonië, dat tot dan toe op nationaal vlak bestond, werd door de toenmalige grondwetsherziening en de uitvoeringswetten immers abrupt verbroken, zodat belangrijke ideologische en filosofische minderheden in de beide cultuurgemeenschappen bijkomende waarborgen eisten. Het culturele voorakkoord van 15 juli 1971 legde bijgevolg bepaalde principes en doelstellingen vast om discriminatie en machtsmisbruik vanwege de meerderheid te vermijden op nationaal, gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk vlak.

4. Het eigenlijke Cultuurpactakkoord

Op 24 februari 1972 werd in de lokalen van de Senaat een politiek akkoord afgesloten. Dit zogenaamde Cultuurpactakkoord werd ondertekend door de CVP-PSC, de BSP-PSB, de PVV-PLP, het FDF-RW en de KP-PC (het Front des Francophones - Rassemblement Wallon en de Kommunistische Partij - Parti Communiste).

De toenmalige Volksunie heeft dit akkoord niet ondertekend. De partij onderschreef weliswaar de noodzaak de ideologische en filosofische minderheden te beschermen, maar wilde niet toetreden tot een protocol waarover zij niet mee onderhandeld had (cf. Kamer van volksvertegenwoordigers, Parlementaire handelingen, 28 juni 1973, blz. 2639-2640).

5. De Cultuurpactwet van 16 juli 1973

Om het feitelijke Cultuurpactakkoord van 24 februari 1972 bindende kracht te geven, werd een gemengde commissie van kamerleden en senatoren samengesteld. Zij moesten uit dit feitelijke akkoord de tekst van een wetsvoorstel distilleren dat de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen waarborgde. Deze werkgroep schreef het voorontwerp van de Cultuurpactwet dat op 26 juni 1973 bij de Kamer van volksvertegenwoordigers werd ingediend met als titel “Voorstel van wet waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt” (cf. Kamer van volksvertegenwoordigers, zitting 1972-1973, stuk 633, nr. 1 en 2). De 182 aanwezige leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers keurden het wetsvoorstel eenparig goed op 28 juni 1973 (cf. Kamer van volksvertegenwoordigers, Parlementaire handelingen, 28 juni 1973, blz. 2638-2647, blz. 2761). Vervolgens werd het wetsvoorstel aan de Senaat overgemaakt, waar het tijdens de plenaire vergadering van 4 juli 1973 werd behandeld (cf. Senaat, zitting 1972-73, stuk 401). De door de Kamer van volksvertegenwoordigers goedgekeurde tekst werd in de Senaat in ongewijzigde vorm goedgekeurd met 147 stemmen versus 2 onthoudingen (cf. Senaat, Parlementaire handelingen, 4 juli 1973, blz. 2153-2168, blz. 2223-2224).

De door de kamers goedgekeurde wet waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, werd op 16 juli 1973 door de koning bekrachtigd en afgekondigd. De wet werd in het Belgisch Staatsblad van 16 oktober 1973 bekendgemaakt (cf. Belgisch Staatsblad, 16 oktober 1973, p. 11.706-11.710).

6. *Het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact*

Het Cultuurpact werd op 27 juni 1973 eveneens als voorstel van decreet bij de toenmalige cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap ingediend (cf. cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap, zitting 1972-1973, stuk 112, nr. 1).

Veel volksvertegenwoordigers en senatoren vonden dat een wet niet volstond en dat een decreet rechtskracht moest geven aan de bepalingen van het Cultuurpact die met de culturele autonomie van de gemeenschappen te maken hadden.

Volgens de Nederlandse cultuurgemeenschap zou de cultuurraad door de goedkeuring van het voorstel van decreet bovendien duidelijk de wil vertolken om zich bij het Cultuurpact aan te sluiten (cf. cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap - verslag namens de commissie voor het reglement, zitting 1972-1973, stuk 112, nr. 3). Men zou echter ook van het standpunt kunnen uitgaan dat het Cultuurpact een rechtstreekse uitvoering is van de toenmalige artikelen 11 en 131 van de grondwet, zodat een wet volstaat, omdat de grondwettelijke regeling betreffende de rechten en vrijheden van de burgers - zelfs in een federale staat - aan de nationale wetgever voorbehouden zal blijven. In hetzelfde commissieverslag werd eveneens de mogelijkheid onderzocht om in het decreet over het Cultuurpact af te wijken van de tekst van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt.

Het voorstel van decreet betreffende het Cultuurpact werd door de cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap besproken tijdens zijn vergadering van 16 oktober 1973. Net zoals tijdens de bespreking in de Senaat stelde Maurits Vanhaegendoren voor het voorstel van decreet voor advies naar de Raad van State te sturen. De meerderheid van de leden van de cultuurraad wenste hierop echter niet in te gaan.

Het decreet betreffende het Cultuurpact werd tenslotte met 132 stemmen versus 1 onthouding goedgekeurd (cf. cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap, zitting 1973-1974, Handelingen 16 oktober 1973, blz. 9-25). Het door de cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap goedgekeurde decreet betreffende het Cultuurpact werd door de koning bekrachtigd en afgekondigd op 28 januari 1974, en verscheen in het Belgisch Staatsblad van 31 mei 1974 (cf. Belgisch Staatsblad van 31 mei 1974, blz. 7848-7850). Een identiek voorstel van decreet werd voorgelegd aan de Raad van de Franse cultuurgemeenschap. Omdat er amendementen werden ingediend, werd het voorstel aan de Raad van State voorgelegd, die oordeelde dat een dergelijk decreet overbodig was.

7. Wijziging van de Cultuurpactwet door de wet van 12 mei 2009

Op 25 april 2005 diende mevrouw A.-M. Lizin, in haar hoedanigheid van voorzitter van de Senaat, een wetsvoorstel in tot wijziging van de wet van 16 juli 1973. Met dit wetsvoorstel wilde de Senaat de mandaatperiode van de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie verlengen tot vijf jaar en de vernieuwing van dit mandaat koppelen aan de wedersamenstelling van de gemeenschapsparlementen (Senaat, document 3-1144/1). De voorzitter van de Senaat stelt in haar toelichting vast dat de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie worden aangeduid door de gemeenschapsparlementen, en dit drie maanden na de vernieuwing van de wetgevende kamers. Daar de vernieuwing van de gemeenschapsparlementen niet meer samenvalt met de vernieuwing van de wetgevende kamers, kan het in de huidige stand van wetgeving gebeuren, dat de politieke samenstelling van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie niet meer evenredig is met de politieke samenstelling van de gemeenschapsparlementen. Om aan dit euvel te verhelpen stelt de voorzitter van de Senaat drie maatregelen voor. De duur van het mandaat van de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie wordt van vier jaar op vijf jaar gebracht (artikel 2 van het voorstel). Het mandaat van de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie wordt gekoppeld aan de wedersamenstelling van de gemeenschapsparlementen. In het voorstel verstrijkt het voortaan zes maanden na de algehele vernieuwing van de gemeenschapsparlementen (artikel 3 van het voorstel). Tenslotte wordt een overgangsbepaling ingebouwd, waardoor het mandaat van de zittende leden loopt tot zes maanden na de eerstvolgende algehele vernieuwing van de gemeenschapsparlementen (artikel 4 van het voorstel).

Nadat de Senaat dit voorstel eenparig had goedgekeurd in zijn zitting van 7 juli 2005, werd het voor verdere behandeling overgemaakt aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Na een bijzonder lange parlementaire procedure, werd het uiteindelijk op 7 mei 2009 door de plenaire vergadering van de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd met 112 ja-stemmen, bij 26 onthoudingen. (cf. Handelingen nr. 3-123 van 7 mei 2009).

Door de goedkeuring van deze „Wet van 12 mei 2009 tot wijziging van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt“ (B.S. 26 mei 2009), wordt de mandaatperiode van de leden van de Cultuurpactcommissie aangepast aan de nieuwe institutionele architectuur van het land. In casu werden artikel 22 en 23 van de Cultuurpactwet gewijzigd.

8. Wijziging van het Cultuurpactdecreet door het decreet van 21 oktober 2009

Met het oog op de afstemming van het Cultuurpactdecreet van 28 januari 1974 op de inmiddels gewijzigde Cultuurpactwet – de redactie van beide documenten was immers identiek –, dienden de Vlaamse volksvertegenwoordigers Ludwig Caluwé, Peter Van Velthoven, Kris Van Dijck, Sven Gatz, Lode Vereeck en Filip Wateeuw op 29 september 2009 een voorstel van decreet in, houdende de wijziging van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact (cf. Vlaams Parlement, stuk 131 – 2009-2010 – Nr. 1). Het voorstel van decreet brengt inhoudelijk dezelfde wijzigingen aan, als deze vastgelegd in de wet van 12 mei 2009.

Na bespreking en goedkeuring van het voorstel in de “Parlementaire Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media” op 9 oktober 2009 (cf. Vlaams Parlement, stuk 131 – 2009-2010 – Nr. 2), werd het voorstel van decreet op 21 oktober 2009 in de plenaire vergadering van het Vlaamse Parlement met algemeenheid van stemmen – 113 ja-stemmen – goedgekeurd. (cf. Vlaams Parlement, Handelingen 2009-2010-5 dd. 21 oktober 2009). Het decreet werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 13 januari 2010.

Hoofdstuk II

De Cultuurpactwetgeving

1. De werkingssfeer

De bepalingen van de Cultuurpactwet en het Cultuurpactdecreet zijn van toepassing op alle overheidsmaatregelen in verband met culturele aangelegenheden (artikel 2). Een nadere omschrijving van deze culturele aangelegenheden, wordt gegeven in artikel 2 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de cultuurraden. Dit artikel werd nadien opgenomen in artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De Cultuurpactwetgeving is eveneens van toepassing op de internationale samenwerking, zoals bepaald in artikel 127, §1, van de nieuwe gecoördineerde grondwet.

Met het begrip “overheidsmaatregelen” worden alle beslissingen met culturele draagwijdte bedoeld die uitgaan van:

- de federale overheid;
- de gemeenschappen;
- de uitvoerende macht;
- de provinciale overheden;
- de gemeentelijke overheden;
- de interprovinciale en intercommunale verenigingen;
- de Nederlandse en Franse commissies voor cultuur van het Brusselse hoofdstedelijke gewest;
- openbare instellingen die onder deze overheden ressorteren (o.a. instellingen van openbaar nut, gemeentelijke culturele vzw's e.d.)

Deze lijst is niet limitatief.

Concreet betekent dit dat de Cultuurpactwet en het Cultuurpactdecreet van toepassing zijn op overheidsbeslissingen betreffende onder meer de volgende culturele aangelegenheden:

- jeugdbeleid;
- sportbeleid, lichamelijke opvoeding, openluchtlevens;
- cultuurbeleid: kunsten, toneel, film, bibliotheken, musea;
- radio-omroep, media;
- vrijetijdsbesteding;
- permanente vorming;
- vorming van navorsers;
- cultureel patrimonium;
- bescherming en luister van de taal;
- culturele animatie.

2. De belangrijkste principes

A. Deelneming aan de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid (art. 3, 6 en 7)

Deze artikelen verplichten de overheden ertoe de gebruikersverenigingen en de ideologische en filosofische strekkingen te betrekken bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid. In de praktijk moet deze deelname aan het cultuurbeleid gebeuren door middel van gestructureerde en erkende inspraak- en adviesorganen (o.a. culturele raden, jeugdraden, sportraden, hoge raden, enz.)

Hierin moeten niet alleen alle strekkingen vertegenwoordigd zijn. De wet stelt ook dat een onrechtmatig overwicht van een bepaalde strekking vermeden moet worden. De overheden zijn bovendien verplicht organen voor inspraak en advies op te richten als er nog geen passende structuren bestaan.

B. Deelname aan het bestuur van culturele instellingen (art. 8 en 9)

Voor culturele instellingen, infrastructuren en diensten die opgericht werden door de overheid, of onder een overheidsinstantie ressorteren, gelden welbepaalde richtlijnen inzake de samenstelling van de beheers- of bestuursorganen.

Er zijn drie vormen van vertegenwoordiging mogelijk:

a) een vorm van evenredige vertegenwoordiging, waarbij de politieke strekkingen binnen de overheid evenredig vertegenwoordigd zijn in de beheers- of bestuursorganen van de culturele instellingen of infrastructuren. Deze organen worden bijgestaan door een vaste commissie van advies, samengesteld volgens de principes van artikel 3, 6 en 7;

b) een vorm van medebeheer, waarbij de beheers- of bestuursorganen zijn samengesteld uit enerzijds vertegenwoordigers van de betrokken overheid en anderzijds vertegenwoordigers van de gebruikers. De afvaardiging van de overheid wordt samengesteld volgens het principe van de evenredige vertegenwoordiging van de politieke strekkingen. Voor de afvaardiging van de strekkingen en de gebruikers gelden de principes van artikel 3, 6 en 7;

c) een vorm van zelfbestuur, in casu een zelfstandige vereniging van specialisten en gebruikers, waaraan de overheid het beheer heeft opgedragen, al dan niet voorzien van een rechtsstatuut. In deze zelfstandige vereniging van specialisten en gebruikers moeten evenwel alle ideologische en filosofische strekkingen en de representatieve gebruikersorganisaties vertegenwoordigd zijn.

C. Waarborgen betreffende het gebruik van de culturele infrastructuur (art. 4, 5, 15, 16 en 17)

Artikel 4 stelt als beginsel dat elke overheid die permanent over een infrastructuur beschikt, zich moet onthouden van enigerlei vorm van discriminatie, uitsluiting, beperking of voorkeur om ideologische of filosofische redenen.

Artikel 15 verduidelijkt dat elke erkende culturele groepering of organisatie, zich al dan niet beroepend op een bepaalde ideologische of filosofische strekking, de culturele infrastructuur moet kunnen gebruiken die beheerd worden onder het gezag van de overheid.

Het beheers- of bestuursorgaan van een infrastructuur kan uiteraard een gebruiksreglement opstellen, maar de gebruiksvoorwaarden mogen uitsluitend gebaseerd zijn op de materiële kenmerken van de infrastructuur.

De overheid kan een infrastructuur slechts permanent, d.w.z. voor een langere periode, aan een instelling met een ideologische of filosofische strekking ter beschikking stellen, indien zij in staat is een gelijkaardig voordeel toe te kennen aan andere instellingen die daarom vragen, en dit binnen een redelijke termijn. Als de overheid slechts één infrastructuur bezit, dan kan zij deze slechts beurtelings in gebruik geven. Een terbeschikkingstelling kan in elk geval nooit langer duren dan de regeerperiode van de betrokken overheid.

Ten slotte verbiedt artikel 17 de overheid en de beheers- of bestuursorganen zich te mengen in de programmering of de inhoud van activiteiten die plaats hebben in de culturele infrastructuur.

D. Waarborgen betreffende de subsidiëring in geld of natura van geregelde culturele activiteiten (art. 10, 11 en 12)

De reglementering inzake de erkenning en de subsidiëring in geld of natura van geregelde culturele activiteiten, mag slechts worden vastgesteld per decreet of door middel van een beslissing van de vertegenwoordigende vergadering van de overheid (provincieraad, gemeenteraad...) Op deze manier wil men de overheden aansporen een reglement voor subsidiëring op te stellen. Als de overheid dit verzuimt, dan moeten alle toelagen en voordelen in natura nominatief op een speciale post in de begroting worden ingeschreven.

Erkende instellingen die activiteiten uitoefenen die op de gehele cultuurgemeenschap gericht zijn, worden bij decreet gesubsidieerd. Het decreet dat de financiële tegemoetkoming bepaalt, omvat gelijktijdig:

- de subsidiëring van een kern van personeelsleden;
- de jaarlijkse toekenning van een basistoelage voor de werking;
- de subsidiëring op grond van de werkelijk gepresteerde activiteiten.

Artikel 12 heft de bepalingen van artikel 10 en 11 op voor nieuwe, experimentele initiatieven. Dergelijke initiatieven kunnen immers gedurende maximaal drie dienstjaren een starttoelage ontvangen. De beslissing om een starttoelage toe te kennen, moet het voorwerp zijn van een met redenen omkleed advies van een bevoegd adviesorgaan.

E. Bijzondere waarborgen inzake geïndividualiseerde aanmoedigingen (art. 13 en 14)

In de sector van de kunsten, de letteren en de wetenschappen steunt elke aanmoediging of tegemoetkoming van de overheid uitsluitend op esthetische, wetenschappelijke of artistieke criteria. Bij de toekenning van prijzen, beurzen, leningen, andere toelagen enz. moet de rechtsgelijkheid tussen de burgers gewaarborgd worden ongeacht hun overtuiging. Inzake toelagen en aanmoedigingen voor enkelingen, organisaties en instellingen of hun culturele activiteiten, moet elke overheid een bijlage bij haar begroting publiceren. Deze bijlage moet de omstandige lijst van begunstigen omvatten, met opgave van de toegekende sommen en voordelen. Deze artikelen willen beletten dat overheidsinstanties hun toelagen in de begroting opnemen onder te algemene benamingen.

F. Het gebruik van de communicatiemiddelen (art. 18 en 19)

Deze artikelen regelen de toegang van de ideologische en filosofische strekkingen tot de middelen voor meningsuitdrukking die afhangen van de overheden in de betrokken gemeenschap.

Artikel 19 is gewijd aan de instituten voor radio en televisie. Deze instituten moeten in de samenstelling van hun beheers- en bestuursorganen de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties in elke gemeenschapsraad in acht nemen. De bestuurs- en beheersorganen laten zich bijstaan door een vaste adviescommissie waarin alle erkende verenigingen van gebruikers en alle ideologische en filosofische strekkingen vertegenwoordigd zijn. Deze adviescommissie heeft recht op volledige informatie over de daden van de bestuurs- en beheersorganen.

G. Waarborgen betreffende het personeel met culturele functies (art. 20)

Artikel 20 verbiedt elke vorm van discriminatie om ideologische en filosofische redenen van het personeel met culturele functies in alle openbare diensten, instellingen en besturen van het cultuurbeleid. Zowel het statutaire en het onder contract aangeworven personeel als het tijdelijke personeel valt onder dit artikel. Bij de aanwijzing, de aanwerving, de benoeming en de bevordering van dit personeel, moet men rekening houden met een evenwichtige verdeling van de ambten tussen de verschillende ideologische en filosofische strekkingen. Bovendien moet elke strekking met een minimale aanwezigheid bij het personeel met culturele functies vertegenwoordigd zijn, en moet een monopolie of onrechtmatig overwicht van één strekking vermeden worden.

Hoofdstuk III

De Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

Om te waken over de naleving van de bepalingen van de Cultuurpactwetgeving, stelt artikel 21 van de wet van 16 juli 1973 een Vaste Nationale Cultuurpactcommissie in. Deze commissie is een politiek samengestelde commissie die klachten over inbreuken op de Cultuurpactwet en het Cultuurpactdecreet behandelt. De commissie is paritair samengesteld en telt 13 Nederlandstalige en 13 Franstalige leden. De leden worden door de politieke fracties van de respectieve gemeenschapsparlementen voorgedragen en door deze parlementaire instanties benoemd volgens het evenredigheidsbeginsel.

De gemeenschapsparlementen wijzen ook 13 Nederlandstalige en 13 Franstalige plaatsvervangende leden aan. Bovendien zetelen in de commissie twee vaste en vier plaatsvervangende leden die door het parlement van de Duitstalige gemeenschap worden aangeduid. Deze leden hebben slechts medebeslissende stem wanneer er een klacht aanhangig is die betrekking heeft op het Duitse taalgebied. Partijen die omwille van de toepassing van het evenredigheidsbeginsel niet in de Cultuurpactcommissie vertegenwoordigd zijn, kunnen een Nederlandstalig, een Franstalig of een Duitstalig lid met adviserende stem aanwijzen, op voorwaarde dat deze partij in het parlement van de betrokken cultuurgemeenschap vertegenwoordigd is.

Hoewel de Cultuurpactcommissie een Nederlandstalige, een Franstalige en een Duitstalige taalgroep telt, is zij toch een nationale commissie. Haar bevoegdheid strekt zich uit over het federale grondgebied, en alle leden nemen deel aan de beraadslagingen en beslissingen, met uitzondering van de Duitstalige leden, die slechts een medebeslissende stem hebben voor specifieke klachten betreffende hun eigen cultuurgemeenschap. De Cultuurpactcommissie heeft twee voorzitters: een Nederlandstalige en een Franstalige voorzitter. Het voorzitterschap wordt bij beurtrol geregeld. Tevens duidt elke politieke fractie een ondervoorzitter aan. Het college van voorzitters en ondervoorzitters vormt het bureau van de Cultuurpactcommissie.

Dit bureau bepaalt de agenda van de commissie en bereidt de werkzaamheden voor. Het bureau heeft echter geen enkel beslissingsrecht inzake de ingediende klachten. De voorzitters en de leden van de commissie leggen de eed af in handen van de voorzitter van het gemeenschapsparlement die hen heeft aangesteld (artikel 1 van het koninklijk besluit van 3 juni 1976 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitters en van de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, en tot regeling van de werking ervan).

Hoofdstuk IV

De klachtenprocedure

1. Wie kan klacht indienen bij de Cultuurpactcommissie?

Iedereen die vindt dat de bepalingen van de Cultuurpactwetgeving geschonden werden, kan klacht indienen bij de Cultuurpactcommissie. Zowel privé-personen, gebruikersgroeperingen, ideologische of filosofische strekkingen als culturele organisaties kunnen zich tot de commissie wenden. Bij de indiening van een klacht moeten zij een belang doen blijken of van oordeel zijn enig nadeel geleden te hebben.

2. Waartegen kan men klacht indienen?

Men kan klacht indienen tegen alle overtredingen tegen de bepalingen van de Cultuurpactwetgeving. Een klacht kan gericht zijn tegen een overheidsbeslissing die een van de bepalingen uit hoofdstuk 3 tot 9 van de Cultuurpactwetgeving schendt (deelneming aan de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid, deelneming aan het bestuur van de culturele instellingen, gebruik van de culturele infrastructuur, subsidiëring, waarborgen inzake geïndividualiseerde aanmoedigingen, gebruik van de communicatiemiddelen,...).

3. Wanneer moet men klacht indienen?

De klacht moet de Cultuurpactcommissie bereiken binnen een termijn van zestig dagen na de datum waarop de bestreden overheidsbeslissing werd bekendgemaakt of betekend. Als er geen openbare bekendmaking plaatsvond (bijvoorbeeld in het Staatsblad, de notulen van een gemeenteraad, ...) of als de bestreden overheidsbeslissing niet aan de klagende partij werd betekend, dan begint de termijn van zestig dagen te lopen vanaf de dag waarop de klagende partij er kennis van kreeg.

Wanneer de klagende partij zich met haar klacht eveneens tot de Raad van State kan wenden om de nietigverklaring van de bestreden overheidsbeslissing te vorderen, dan wordt de indieningstermijn voor een verzoekschrift tot nietigverklaring bij de Raad van State opgeschort door een regelmatig ingediende klacht bij de Cultuurpactcommissie (artikel 25, lid 2 en 3).

Een klacht bij de afdeling Administratie van de Raad van State schorst echter niet de indieningstermijn bij de Cultuurpactcommissie.

Belangrijk is dat de termijnen bepaald in artikel 25, termijnen van verval zijn. Als een klacht na de termijn van zestig dagen wordt ingediend, dan wordt het verzoekschrift onontvankelijk verklaard. Als het advies niet verstrekt wordt binnen de wettelijk voorgeschreven termijn van zestig dagen, dan vervalt bovengenoemde opschorting bij de Raad van State.

4. Hoe moet men klacht indienen?

De klacht moet per aangetekende brief aan de Cultuurpactcommissie worden overgemaakt door middel van een ondertekend verzoekschrift (artikel 3, eerste lid, van het koninklijk besluit van 3 juni 1976 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitters en van de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie en tot regeling van de werking ervan). Het verzoekschrift moet een korte beschrijving van de aangeklaagde feiten bevatten en de geschonden hoofdstukken of artikelen van de Cultuurpactwet aangeven. Op dit punt is de commissie echter vrij soepel. Het volstaat dat zij op een schending van de wetgeving geattendeerd wordt. Zij zal zich dan later door haar inspectiediensten volledig op de hoogte laten stellen. Strikte vereisten zijn echter wel de termijn van zestig dagen, het versturen van het verzoekschrift per aangetekende brief en het ondertekenen van de klacht.

5. Waar moet men klacht indienen?

De klacht moet aangetekend verstuurd worden aan de voorzitter en de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, Hertogsstraat 4, 1000 Brussel.

6. Verdere procedure

Eens de klacht door het bureau van de commissie geregistreerd werd, begint de onderzoeksprocedure te lopen. De Cultuurpactcommissie beschikt hiertoe over een compact ambtenarenkorps en kan desgevallend sommigen van haar leden tot een onderzoek ter plaatse gelasten. Zij neemt contact op met beide partijen en kan alle inlichtingen inwinnen en zich alle documenten laten voorleggen die zij voor het onderzoek nodig acht. De commissie kan ook besluiten tot het horen van getuigen.

De commissie moet in de eerste plaats een verzoening tussen beide partijen tot stand proberen te brengen. De commissie is immers in eerste instantie een verzoeningsorgaan. Zij formuleert pas een advies over de gegrondheid van de klacht als geen verzoening kon worden bereikt.

Dit advies is met redenen omkleed en duidt de bepalingen aan die geschonden zijn. Om haar advies kracht bij te zetten, voegt de commissie hieraan

gewoonlijk enkele aanbevelingen toe. Deze aanbevelingen kunnen zowel gericht zijn tot de betrokken overheid als tot de voogdijoverheid. Zij hebben tot doel het gegeven advies te doen naleven. Belangrijk is nog dat deze adviezen gegeven worden tijdens een openbare zitting die door alle belangstellenden kan bijgewoond worden. Alle betrokken partijen, de ministers van Cultuur en ook de voogdijoverheden krijgen een afschrift van dit advies.

7. Uitbreiding van de procedure

De jongste jaren treden de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie en haar administratie steeds vaker op als een moderne ombudsdienst. Bij wijze van preventie en informatieverstrekking, kunnen de inspectiediensten op vraag van overheidsinstanties, verenigingen of particulieren ook zonder dat een klacht werd ingediend bemiddelen of consult geven. Deze functie wordt steeds belangrijker.

Hoofdstuk V

Enkele feiten

1. Aantal klachten

De Vaste Nationale Cultuurpactcommissie ontving tot nog toe 1534 klachten, zijnde:

- 998 Nederlandstalige klachten;
- 529 Franstalige klachten;
- en 7 Duitstalige klachten.

Hoewel klacht kan worden ingediend tegen beslissingen van alle overheidsinstanties, worden beslissingen genomen op lokaal (gemeentelijk) niveau het vaakst betwist.

Van de 998 Nederlandstalige klachten hebben er:

- 798 betrekking op lokale toestanden (80%);
- 37 betrekking op beslissingen genomen op intermediair niveau (provincies...) (4%);
- 163 betrekking op beslissingen genomen op gemeenschaps- en federaal niveau (16%).

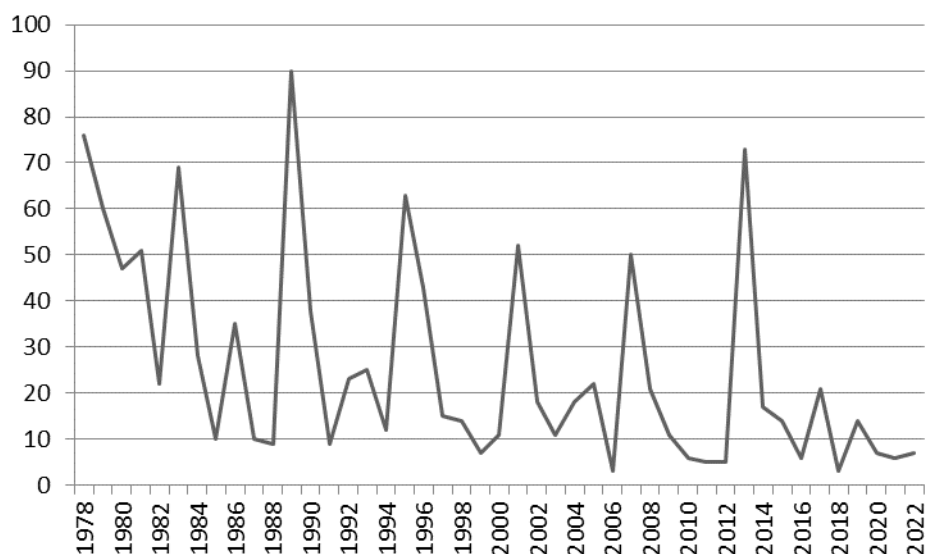
Van de 529 Franstalige klachten hebben er:

- 428 betrekking op lokale toestanden (81%);
- 44 betrekking op beslissingen genomen op intermediair niveau (8%);
- 57 betrekking op beslissingen genomen op gemeenschaps- en federaal niveau (11%).

2. Evolutie van het aantal klachten op lokaal niveau

Klachten op lokaal niveau vormen ontegensprekelijk de belangrijkste groep (80%). Zij worden zowel ingediend door plaatselijke mandatarissen en politieke fracties, als door culturele organisaties zoals bedoeld in de wet. De onderstaande grafiek toont aan dat het aantal klachten in het jaar na de gemeenteraadsverkiezingen sterk toeneemt. Tussen twee gemeenteraadsverkiezingen is een geleidelijke terugloop merkbaar.

Evolutie van de klachten op lokaal niveau

3. *Indeling van de klachten volgens de indiener*

De Cultuurpactwet maakt een onderscheid tussen twee soorten van klagers: enerzijds de politieke fracties vertegenwoordigd in overheidsinstanties en anderzijds de gebruikers die al dan niet tot een filosofische of ideologische strekking behoren.

Het is interessant om de verhouding tussen deze twee categorieën in de Vlaamse en Franse gemeenschap te bekijken. Aan Nederlandstalige zijde is slechts 43% van de klachten afkomstig van partijpolitieke strekkingen. Aan Franstalige kant zijn de partijpolitieke strekkingen daarentegen verantwoordelijk voor liefst 87% van de klachten. En terwijl 57% van de Nederlandstalige klachten werd ingediend door gebruikers, geldt dit aan Franstalige zijde slechts voor 13% van de klachten.

4. *Indeling van de klachten volgens de materie*

De meeste klachten handelen over de deelname aan het beheer van de culturele infrastructuur en instellingen. 42% van alle ingediende klachten (67% van de Franstalige en 29% van de Nederlandstalige klachten) klaagt een verkeerde toepassing aan van artikel 8 en 9.

Op de tweede plaats komen de klachten in verband met de voorbereiding van het cultuurbeleid en de vertegenwoordiging in de adviesraden (artikel 3, 6 en 7), zijnde 23% (32% van de Nederlandstalige en 6% van de Franstalige klachten).

De derde voornaamste reden voor het indienen van een klacht betreft de erkenning en subsidiëring van verenigingen en instellingen (artikel 10 tot en met 14). Het gaat om 15% van het totaal (17% van de Nederlandstalige en 9% van de Franstalige klachten).

Tenslotte handelt 10% van de klachten (13% van de Nederlandstalige en 5% van de Franstalige) over de mogelijkheid om overheidsinfrastructuren voor culturele doeleinden te gebruiken of uit te baten (artikel 15 en 16).

5. Afloop van de klachten

17% van de klachten werd ingetrokken. Een aantal intrekkingen is het resultaat van een verzoeningsprocedure, die doorgaans werd ingeleid door de Cultuurpactcommissie. Voor 83% van de klachten werd een advies uitgebracht. De resterende 1% is nog in behandeling.

Van de 1275 uitgesproken adviezen werden er 273 onontvankelijk verklaard (21%). Van de 1002 ontvankelijk verklaarde klachten werden er 491 gegrond verklaard (49%).

6. Administratie

FOD Kanselarij van de Eerste Minister

Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

Hertogsstraat 4
1000 Brussel
02/551.08.64

cultuurpact@premier.fed.be

www.cultuurpact.be

Wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt

Hoofdstuk I – Werkingssfeer

Artikel 1

Ter uitvoering van de artikelen 6 bis en 59 bis, par.7, van de Grondwet mogen de decreten van ieder der Cultuurraden geen enkele discriminatie om ideologische en filosofische redenen bevatten, noch afbreuk doen aan de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden.

Artikel 2

De bepalingen van deze wet zijn toepasselijk op alle overheidsmaatregelen genomen inzake de culturele aangelegenheden als bedoeld in artikel 2 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden evenals inzake de internationale samenwerking zoals bepaald in par.2, 3°, van artikel 59 bis van de Grondwet.

Deze culturele aangelegenheden omvatten niet de maatregelen welke wezenlijk behoren tot het strafrecht, het sociaal recht, het belastingsrecht en de economische reglementering.

Onder overheid dienen onder meer te worden verstaan de uitvoerende macht, de provincieoverheden, de interprovinciale verenigingen, de gemeenteoverheden, de overheden van de agglomeraties en de federaties van gemeenten, de intercommunale verenigingen, de Nederlandstalige en Franstalige commissies voor de cultuur van de Brusselse agglomeratie en de openbare instellingen die onder deze overheden ressorteren.

Hoofdstuk II – Algemene beginselen betreffende de deelneming aan de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid

Artikel 3

§1. De overheidsinstanties moeten de gebruikers en alle ideologische en filosofische strekkingen betrekken bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid, overeenkomstig de modaliteiten van deze wet en op voorwaarde dat zij de principes en de regels van de democratie aanvaarden en naleven.

§2. Het begrip filosofische en ideologische strekking steunt op een levensbeschouwelijke opvatting of op een maatschappijvisie. De vertegenwoordiging van de strekkingen steunt op hun aanwezigheid in de vertegenwoordigende vergadering van de overeenstemmende overheid.

§3. De vertegenwoordiging van de gebruikers steunt op het bestaan van erkende representatieve verenigingen binnen het territoriaal gebied en binnen de bevoegdheid van de overheid of van de culturele instelling.

De regels inzake erkenning van de representatieve verenigingen kunnen, naargelang van het geval, slechts bij wet of bij decreet worden vastgesteld.

Het representatief karakter hangt af van een geheel van criteria; een erkenning kan niet worden geweigerd op grond van één enkel van deze criteria, meer bepaald niet op grond van het aantal leden of aangeslotenen.

§4. Voor de toepassing van deze wet mag geen enkele persoon, geen enkele organisatie, geen enkele instelling zonder zijn instemming beschouwd worden als te behoren tot een bepaalde ideologische of filosofische strekking.

Artikel 4

Alle overheden, alle instellingen door een overheid of op haar initiatief opgericht, elke organisatie of elke persoon die permanent beschikt over een infrastructuur van de overheid en onder voorbehoud van de bepalingen van artikel 5, onthouden zich van enigerlei vorm van discriminatie, uitsluiting, beperking of voorkeur om ideologische of filosofische redenen die tot gevolg hebben de uitoefening van de rechten en vrijheden, de erkenning of het voordeel van de toepassing van de wetten, decreten en verordeningen onmogelijk te maken of aan te tasten.

Artikel 5

De overheid mag een infrastructuur slechts permanent ter beschikking stellen van een instelling met een ideologische en filosofische strekking, indien zij in staat is binnen een redelijke termijn ook een gelijkaardig voordeel toe te kennen aan de andere instellingen die het vragen.

De terbeschikkingstelling mag in geen geval langer duren dan de termijn die loopt tot de vernieuwing bij verkiezing van de vertegenwoordigende vergadering van de overheid die de beslissing neemt.

Indien de overheid slechts over één enkele infrastructuur beschikt, mag zij die alleen bij toerbeurt aan verschillende ideologische of filosofische strekkingen in gebruik geven.

Hoofdstuk III – Deelneming aan de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid

Artikel 6

Elke overheid moet alle erkende representatieve verenigingen en alle ideologische en filosofische strekkingen betrekken bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid.

Met dit doel zullen zij een beroep doen op passende, bestaande of op te richten organen en structuren, met het oog op inspraak of advies.

Artikel 7

Deze organen van advies worden zo samengesteld dat de vertegenwoordiging van de ideologische en filosofische strekkingen alsmede van de gebruikersgroeperingen wordt verzekerd en dat een onrechtmatig overwicht van één der strekkingen of van een geheel van organisaties van de gebruikers die beweren tot éénzelfde strekking te behoren, vermeden wordt.

Bij de aan de overheid overgezonden adviezen kunnen minderheidsnota's worden gevoegd.

Hoofdstuk IV – Algemene beginselen betreffende de deelneming aan het bestuur van de culturele instellingen

Artikel 8

§1. In toepassing van artikel 3 moeten de overheden de gebruikersgroeperingen en de ideologische en filosofische strekkingen volgens een billijke democratische en werkelijke vertegenwoordiging met medebeslissende of adviserende stem betrekken bij het beheer van de culturele instellingen, opgericht door of ressorterend onder de overheid.

§2. Het recht op vertegenwoordiging in een lichaam van beheer, bestuur of advies steunt

- hetzij op het bestaan van een vertegenwoordigende gebruikersorganisatie in het bevoegdheidsgebied van de overheid;
- hetzij op het bestaan van een vertegenwoordiging van de ideologische en filosofische strekking in de vertegenwoordigende vergadering van de overeenstemmende overheid.

Artikel 9

Voor de culturele infrastructuur, instellingen en diensten opgericht door of ressorterend onder de overheid, moet met toepassing van de bepalingen van artikel 17, in de samenstelling van hun beheers- of bestuursorgaan, één van de drie volgende vormen van vertegenwoordiging worden aangenomen:

a) de evenredige vertegenwoordiging van de politieke strekkingen die bestaan in de betrokken overheid of overheden. In dat geval wordt het beheers- of bestuursorgaan bijgestaan door een vaste commissie van advies, waarin alle vertegenwoordigende verenigingen van de gebruikers en alle filosofische en ideologische strekkingen opgenomen zijn; deze commissie van advies heeft het

recht op een volledige voorlichting over de handelingen van het beheers- of bestuursorgaan;

b) de vereniging van afgevaardigden van de betrokken overheid of overheden met de vertegenwoordigers van de gebruikers en van de strekkingen. In dat geval moeten de regels inzake vertegenwoordiging het beginsel van de evenredige vertegenwoordiging in acht nemen wat de afgevaardigden van de overheden betreft, en de bepalingen van artikel 3 van deze wet wat de gebruikers en de strekkingen betreft;

c) de zelfstandige vereniging van specialisten of gebruikers, al dan niet voorzien van een rechtsstatuut, waaraan de betrokken overheid het beheer opdraagt. In dat geval zijn de bepalingen van de artikelen 3 en 6 van deze wet van toepassing.

Hoofdstuk V – Waarborgen betreffende de culturele activiteit van de overheid en van de culturele instellingen

Artikel 10

De regels inzake erkenning en subsidiëring in geld of natura van geregelde culturele activiteiten mogen, naargelang van het geval, slechts worden vastgesteld krachtens een wet, een decreet of een beraadslaging van de vertegenwoordigende vergadering van de overheid.

Bij ontstentenis van dergelijke regels moeten alle toelagen en voordelen het voorwerp zijn van een speciale begrotingspost op naam.

Artikel 11

Wanneer het gaat om erkende instellingen die activiteiten uitoefenen gericht op een gehele cultuurgemeenschap, bepaalt het decreet dat de financiële tegemoetkoming van de overheden gelijktijdig omvat:

- de subsidiëring van een kern van personeelsleden;
- de jaarlijkse toekenning van een basistoelage voor de werking;
- de subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten.

De voorwaarden en de procedure van erkenning worden naargelang van het geval bij wet of decreet vastgelegd.

Artikel 12

De bepalingen van de artikelen 10 en 11 van deze wet zijn niet van toepassing op toelagen die dienen om nieuwe experimentele initiatieven te steunen. In dat geval mogen deze starttoelagen slechts worden verleend gedurende ten hoogste drie dienstjaren; het besluit tot toekenning moet het voorwerp zijn van een met redenen omkleed advies van een bevoegd adviesorgaan.

Hoofdstuk VI – Bijzondere waarborgen inzake geïndividualiseerde aanmoedigingen

Artikel 13

In de sector van de kunst, de letteren en de wetenschappen steunt elke aanmoediging of elke tegemoetkoming van de overheden uitsluitend op esthetische, wetenschappelijke en kunstcriteria.

De rechtsgelijkheid tussen de burgers, ongeacht hun overtuiging, moet worden gewaarborgd, wat betreft onder meer de toekenning van prijzen, beurzen, leningen en om het even welke toelagen, de deelneming aan sportwedstrijden en aan culturele activiteiten en de aanmoediging van de navorsing.

Artikel 14

Iedere overheid die toelagen en aanmoedigingen verleent aan enkelingen, organisaties of instellingen voor hun culturele activiteiten, moet ieder jaar als bijlage bij haar begroting de omstandige lijst van de beneficianten publiceren met opgave van de toegekende sommen en voordelen.

Hoofdstuk VII – Waarborgen betreffende het gebruik van de culturele infrastructuur

Artikel 15

Elke erkende culturele groepering of organisatie, die zich al dan niet beroept op een ideologische of filosofische strekking, zal de culturele infrastructuren kunnen gebruiken, die beheerd worden onder het gezag van een overheid en die zich door de aard en het statuut van de instelling lenen tot dit gebruik.

Artikel 16

De regels tot vaststelling van de gebruiksvoorwaarden houden uitsluitend rekening met de eigen materiële kenmerken van de desbetreffende culturele infrastructuur.

Artikel 17

De programmering of de inhoud van de activiteiten die plaatsgrijpen in de culturele infrastructuur mogen niet het voorwerp zijn van enige inmenging vanwege de overheden, of van de bestuurs- en beheersorganen, behalve wat betreft de maatregelen die behoren tot het strafrecht, het sociaal recht, het belastingsrecht, de economische reglementering en onverminderd de grondwettelijke waarborgen.

Hoofdstuk VIII – Waarborgen betreffende het gebruik van de communicatiemiddelen

Artikel 18

Elke ideologische of filosofische strekking vertegenwoordigd in een Cultuurraad, moet toegang hebben tot de middelen voor meningsuitdrukking die afhangen van de overheden in de betrokken gemeenschap.

Artikel 19

De instituten voor radio en televisie moeten, in de samenstelling van hun bestuurs- en beheersorganen, de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties in elke Cultuurraad in acht nemen.

De bestuurs- en beheersorganen moeten worden bijgestaan door een vaste adviescommissie waarin alle erkende verenigingen van gebruikers en alle ideologische en filosofische strekkingen vertegenwoordigd zijn. Die adviescommissie heeft recht op volledige informatie over de daden van de bestuurs- en beheersorganen.

Hoofdstuk IX – Waarborgen betreffende het personeel

Artikel 20

De aanwerving de aanwijzing, de benoeming en de bevordering van het statutair personeel, van het tijdelijk personeel en van het onder contract aangeworven personeel met culturele functies in alle openbare instellingen, besturen en diensten van het cultuurbeleid geschieden volgens het beginsel van rechtsgelijkheid zonder ideologische of filosofische discriminaties en volgens de regels van hun respectieve statuten, rekening houdend met de noodzaak van een evenwichtige verdeling van de ambten, bevoegdheden en dienstaanwijzingen tussen de verschillende representatieve strekkingen, alsmede met een minimum aanwezigheid voor elk van de strekkingen, en met voorkoming van ieder monopolie of ieder onrechtmatig overwicht van één van die strekkingen.

Hoofdstuk X – De Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

Artikel 21

Een Vaste Nationale Cultuurpactcommissie wordt ingesteld die tot taak heeft de naleving van de bepalingen van deze wet te controleren.

Te dien einde ontvangt de commissie alle klachten tegen inbreuken op deze wet, ingediend door elke partij die van een belang doet blijken of die van oordeel is dat zij enig nadeel heeft geleden.

Artikel 22

De Commissie bestaat uit zesentwintig vaste leden en zesentwintig plaatsvervangende leden, waarvan dertien Nederlandstalige vaste leden en dertien Franstalige vaste leden, alsmede dertien Nederlandstalige plaatsvervangende leden en dertien Franstalige plaatsvervangende leden.

De Franstalige vaste en plaatsvervangende leden worden gekozen door de Cultuurraad voor de Franse Cultuurgemeenschap; de Nederlandstalige vaste en plaatsvervangende leden worden gekozen door de Cultuurraad voor de Nederlandstalige Cultuurgemeenschap overeenkomstig de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties waaruit deze Cultuurraden bestaan.

De Commissie omvat bovendien twee vaste en twee plaatsvervangende leden, aangewezen door de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap. Wanneer een klacht, die betrekking heeft op het Duitse taalgebied, aanhangig is bij de Commissie, hebben bedoelde leden medebeslissende stem.

De duur van het mandaat van de leden van de Commissie is vijf jaar (*).

De partijen, die in de Commissie niet vertegenwoordigd zijn, mogen een Nederlandstalig, een Franstalig of een Duitstalig lid met adviserende stem aanwijzen, op voorwaarde dat zij vertegenwoordigd zijn in de Cultuurraad van de betrokken gemeenschap. De aanwijzing wordt gedaan door de politieke fractie van de betrokken Cultuurraad.

Er is onverenigbaarheid tussen het lidmaatschap van de Commissie en de uitoefening van een politiek kiesmandaat.

De kredieten, die nodig zijn voor de werking van de Commissie, worden voor de helft uitgetrokken op elk van de begrotingen van de Ministeries van Nederlandse en van Franse Cultuur.

De Commissie wordt bijgestaan door rijksambtenaren die door de regering te harer beschikking worden gesteld.

Artikel 23

Het mandaat van de leden van de Commissie verstrijkt zes maanden na de algehele vernieuwing van de gemeenschapsparlementen (*).

De Commissie benoemt onder haar leden twee voorzitters bij volstreekte meerderheid der stemmen van de Nederlandstalige leden enerzijds en van de Franstalige leden anderzijds.

De Commissie benoemt onder haar leden evenveel ondervoorzitters als er politieke fracties zijn enerzijds bij de Nederlandstalige leden en anderzijds bij de Franstalige leden.

Artikel 24

§1. De Commissie onderzoekt de klachten die bij haar aanhangig worden gemaakt. Zij hoort de klagende partij en de door de klacht bedoelde overheid: zij kan ter plaatse alle bevindingen doen, alle inlichtingen inwinnen, zich

documenten laten voorleggen die zij noodzakelijk acht voor het onderzoek van de zaak, en getuigen horen. Zij tracht een verzoening te bekomen.

§2. Bij gebrek aan verzoening brengt de Commissie in openbare vergadering een met redenen omkleed advies uit over de gegrondheid van de klacht, waarbij zij eventueel een aanbeveling ten behoeve van de betrokken overheid voegt, waarin zij vraagt hetzij de nietigheid van de genomen beslissing vast te stellen, hetzij alle nodige maatregelen te nemen om de naleving van de bepalingen van deze wet te verzekeren.

Het advies wordt uitgebracht binnen zestig dagen na ontvangst van de klacht. Deze termijn loopt niet tijdens de maanden juli en augustus.

Dit advies wordt betekend aan de klagende partij alsmede aan de overheid waartegen de klacht werd ingediend, eventueel aan de voogdijoverheid en in alle gevallen aan de bevoegde Minister van Cultuur.

Artikel 25

De klacht dient bij de Commissie te worden ingediend binnen zestig dagen na de datum waarop de bestreden beslissing van de overheid bekend wordt gemaakt of betekend. Deze termijn begint te lopen op de dag waarop de klagende partij kennis kreeg van de beslissing, indien deze niet bekend werd gemaakt, noch betekend.

Wanneer voor de klagende partij beroep tot nietigverklaring bij de afdeling administratie van de Raad van State openstaat in verband met de feiten waarover de klacht handelt, wordt de voor de indiening van haar verzoek om nietigverklaring opgelegde termijn opgeschort.

De klagende partij beschikt over een nieuwe termijn van zestig dagen om haar zaak bij de Raad van State aanhangig te maken, welke termijn ingaat bij het verstrijken van de maand die volgt op de betekening van het advies van de Commissie of bij het verstrijken van de termijn tijdens welke het advies had moeten worden uitgebracht.

Artikel 26

De Vaste Commissie brengt een jaarverslag over haar activiteiten uit bij de Wetgevende Kamers en bij de Cultuurraden.

Hoofdstuk XI – Algemene bepalingen

Artikel 27

Alle handelingen of reglementen, die in strijd zijn met de bepalingen van deze wet en die uitgaan van overheden welke onder voogdij staan, kunnen opgeschort of nietig verklaard worden door de voogdijoverheden.

(*) Gewijzigd bij wet van 12 mei 2009 (Belgisch Staatsblad, 26 mei 2009)

Koninklijk besluit van 16 november 1976 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

Artikel 1

De voorzitters van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie worden verkozen, de ene bij volstrekte meerderheid der stemmen van de Nederlandstalige leden, de andere bij volstrekte meerderheid der stemmen van de Franstalige leden.

Artikel 2

Wanneer bij de verkiezing van de voorzitters de volstrekte meerderheid niet is bereikt, wordt herstemd tot die meerderheid is behaald. Zijn er meer dan twee kandidaten, dan trekt na iedere stemming ten minste één kandidaat zich terug, zodat er twee kandidaten overblijven. Als geen kandidaat zich vrijwillig terugtrekt, valt de kandidaat met het geringste aantal stemmen weg. Bij staking van stemmen trekt de kandidaat met de minste anciënniteit zich terug. Bij gelijke anciënniteit trekt de jongste in jaren zich terug.

Artikel 3

De voorzitters, verkozen op de wijze bepaald in artikel 1 en 2, en de ondervoorzitters, benoemd door de Commissie op voorstel van politieke fracties, enerzijds bij de Franstalige leden en anderzijds bij de Nederlandstalige leden, vormen het Bureau van de Commissie.

Artikel 4

De Commissie bepaalt de orde van voorrang van de ondervoorzitters. Evenwel, de ondervoorzitters die tot de politieke fractie van de voorzitter van zijn taalgroep behoort, is de laatste in de rangorde. Bij staking van stemmen, komt de oudste in jaren voor de jongere.

Artikel 5

Het voorzitterschap van de vergaderingen van de Commissie wordt beurtelings door ieder van de voorzitters waargenomen. Bij afwezigheid van de aldus aangewezen voorzitter wordt hij vervangen door de andere voorzitter. Deze laatste wordt dan bijgestaan door een ondervoorzitter behorend tot dezelfde taalgroep als de vervangen voorzitter. Zijn beide voorzitters afwezig, wordt het voorzitterschap van de vergadering waargenomen door een ondervoorzitter van de taalgroep van de vervangen voorzitter. De ondervoorzitters treden op in de overeenkomstig artikel 4 vastgestelde rangorde.

Artikel 6

De agenda van de vergadering wordt door het Bureau vastgesteld. De voorzitters, samen optredend, roepen de werkende leden en de leden met

adviserende stem op voor de vergadering van de Commissie. Wanneer een politieke fractie er om verzoekt en haar verzoek wordt gesteund door ten minsten drie leden van het Bureau, zijn zij gehouden de vergadering op te roepen. Tenzij het Bureau anders beslist, vergadert de Commissie op maandagnamiddag. De notulen van de vergadering worden gesteld in de taal van de voorzitters van de vergadering.

Het deel van de notulen, dat betrekking heeft op bepaalde dossiers wordt gesteld in de taal van het dossier. De volledige notulen worden vertaald in de twee andere talen. De werkende leden, de plaatsvervangende leden en de leden met adviserende stem ontvangen de oproeping, de agenda en de notulen in hun eigen taal en, op aanvraag, ook in de andere talen.

Artikel 7

De Commissie kan niet beraadslagen en beslissen, als niet ten minste zeven stemgerechtigde Nederlandstalige en zeven stemgerechtigde Franstalige leden aanwezig zijn. De Commissie kan bovendien niet beraadslagen en beslissen over dossiers betreffende het Duitstalige gebied, als niet ten minste één werkend Duitstalig lid aanwezig is. Zijn die voorwaarden niet vervuld, worden de punten die daardoor niet kunnen worden afgehandeld, verwezen naar de volgende vergadering. Over die punten wordt dan geldig beraadslaagd en beslist, ongeacht wie aanwezig is; de oproeping maakt hiervan melding en wijst de betrokken punten aan. De Commissie beslist bij gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen. Bij staking van stemmen heeft herstemming plaats. Herhaalde staking van stemmen wordt beschouwd als een advies ten voordele van de gegrondheid der klacht zoals bedoeld in artikel 24 § 2, van de wet van 16 juli 1973. Evenwel geeft in dit geval de motivering van het advies de verschillende standpunten aan. Beslissingen betreffende personen worden bij geheime stemming opgenomen. Een zaak kan niet worden verdaagd dan binnen de wettelijke termijnen. De vergadering kan worden geschorst door de voorzitter op eigen initiatief of op verzoek van een politieke fractie, met instemming van de Commissie. Tenzij de Commissie er anders over beslist, kan de vergadering niet worden opgeheven dan na afhandeling van de agenda.

Artikel 8

Het voorzitterschap van de vergadering van het Bureau wordt beurtelings door ieder van de voorzitters waargenomen. Bij afwezigheid van de aldus aangewezen voorzitter wordt hij vervangen door de andere voorzitter. Deze laatste wordt dan bijgestaan door een ondervoorzitter van de taalgroep van de vervangen voorzitter. De ondervoorzitters treden op in de overeenkomstig artikel 4 vastgestelde rangorde.

Artikel 9

Het Bureau regelt de werkzaamheden en bereidt het werk van de Commissie voor. De notulen van de vergadering van het Bureau worden gesteld in de taal van de voorzitter van de vergadering. Het deel van de notulen dat betrekking heeft op bepaalde dossiers, wordt gesteld in de taal van het dossier. De volledige notulen worden vertaald in de twee andere talen. De leden van het Bureau ontvangen de notulen van de vergaderingen van het Bureau in hun eigen taal en, op aanvraag, ook in de andere talen. De voorzitters, samen optredend, roepen het Bureau samen, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van ten minste drie ondervoorzitters. Geen enkele politieke fractie, uit één van beide taalgroepen, bezit meer dan één stem in het Bureau. De ondervoorzitter die behoort tot de politieke fractie van een voorzitter, neemt, bij diens aanwezigheid, geen deel aan de stemming. Het Bureau beslist bij eenvoudige meerderheid van stemmen op voorwaarde dat ten minste twee Franstalige en twee Nederlandstalige politieke fracties vertegenwoordigd zijn. Is die voorwaarde niet vervuld, worden de punten die daardoor niet kunnen worden afgehandeld, verwezen naar de volgende vergadering. Over die punten wordt dan geldig beraadslaagd en beslist, ongeacht de vertegenwoordiging van de politieke fracties; de oproeping maakt hiervan melding en wijst de betrokken punten aan.

Tenzij het Bureau er anders over beslist, kan de vergadering niet worden opgeheven dan na afhandeling van de agenda.

Artikel 10

De Commissie kan onder haar leden werkgroepen samenstellen, ter voorbereiding van de dossiers. Het Bureau regelt de werkzaamheden van deze werkgroepen.

Artikel 11

Indien een werkend lid verhinderd is, dient hij een plaatsvervanger op te roepen.

Artikel 12

De leden met adviserende stem als bedoeld in artikel 22, vijfde lid, van de wet van 16 juli 1973, nemen aan de vergaderingen van de Commissie, van het Bureau en van de Werkgroepen deel.

Artikel 13

Onze minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden en onze minister van Franse Cultuur, Staatssecretaris voor Huisvesting, toegevoegd aan de Minister van Brusselse Aangelegenheden zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 3 juni 1976 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitters en van de leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie en tot regeling van de werking ervan

Hoofdstuk I – De leden

Artikel 1

Ieder lid van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, hierna Commissie genoemd, legt de door artikel 2 van het decreet van 20 juli 1931 voorgeschreven eed af in handen van de voorzitter van de Cultuurraad die het lid heeft aangesteld.

Hoofdstuk II – Rechtspleging

Artikel 2

De openbare vergaderingen van de Commissie worden bekendgemaakt via het Belgisch Staatsblad en medegedeeld aan de pers.

Artikel 3

§ 1. De klacht bedoeld in artikel 24 § 1 van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, moet aan de Commissie worden toegezonden door middel van een ondertekend verzoekschrift bij een ter post aangetekende brief.

§ 2. De klacht wordt door de bevoegde ambtenaar gestuurd aan de Franstalige of de Nederlandstalige voorzitter naargelang van de taal van de regio en voor Brussel en de gemeenten met faciliteiten, de taal van de klacht; de klachten betreffende het Duitstalig gebied zullen beurtelings en in volgorde van inschrijving door één van de voorzitters worden ontvangen.

§ 3. De Commissie oordeelt over de ontvankelijkheid van de klacht. Zij beslist eveneens over de wenselijkheid en de procedure van een onderzoek ter plaatse en wijst de personen aan die ermee belast worden. Voor het onderzoek ter plaatse wordt een toelage voorzien van 250 BF per uur prestatie. Zij kan sommige van haar leden gelasten met het onderzoek naar verzoeningsformules die haar moeten worden voorgelegd. Alle politieke fracties die het wensen kunnen hierin vertegenwoordigd worden.

§ 4. De volgende documenten zullen vertaald worden in het Frans, het Nederlands en/of het Duits:

- de klacht,
- de bewijsstukken van de betrokken partijen,
- de verslagen en de adviezen.

§ 5. De adviezen worden met redenen omkleed, zij vermelden het aantal leden die voor of tegen hebben gestemd dan wel zich hebben onthouden.

Hoofdstuk III – Vergoeding, tucht

Artikel 4

Het presentiegeld dat toegekend wordt aan de voorzitters van de Commissie bedraagt 500 BF. Het presentiegeld dat toegekend wordt aan de vaste en plaatsvervangende leden bedraagt 400 BF.

Artikel 5

De leden van de Commissie genieten reis- en verblijfsvergoedingen waarvan het bedrag wordt vastgelegd overeenkomstig de bepalingen die ter zake gelden voor het personeel van de ministeries. De voorzitters worden daartoe gelijkgesteld met ambtenaren ingedeeld in rang 16 en de leden met ambtenaren van rang 13.

Artikel 6

Het is de voorzitters en de leden van de Commissie verboden feiten bekend te maken die zij, uit hoofde van hun ambt mochten kennen.

Hoofdstuk IV – Slotbepalingen

Artikel 7

Dit besluit treedt in werking op de datum van de installatievergadering van de Commissie, met uitzondering van artikel 3 dat in werking treedt op de dag van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Artikel 8

Onze Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden en onze Minister van Franse Cultuur zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.